

Uke 18

1. mai: Gaukmesse / To-apostelmesse

Valborgmesse/Walpurgnatt (Walburga), Beltane, Arbeidernes dag

Gaukmesse (eller gaukmåned) har navnet fra gjøken som varsler sommerens ankomst. Dagen blir også kalt for To-apostelmesse til minne om apostlene Filip og Jakob. Første mai var den Lille gangdagen som avsluttet uken etter den Store gangdagen som var 25. april (se Markusmesse 25. april): Siden middelalderen og fram til 1700-tallet var det skikk mange steder i Norge at prest og menighet gikk bønnevandringer rundt åkrene for å velsigne jorden. Denne skikken har likhetstrekk med keltisk kristne bønnevandringer.

I keltisk kultur ble vårfesten Beltane feiret i begynnelsen av mai, for å markere starten på vårens vekstsesong.

I germansk kultur er natten til første mai opprinnelig en hedensk fruktbarhetsfest hvor gudene Wotan og Frøya driver bort vintermørket. I folketroen regnet man med stor hekseaktivitet denne natten. Den kalles Valborgmesse eller Walpurgnatt. Navnet kommer fra den kristne angelsaksiske prinsessen Walburga som på 700-tallet fulgte sin onkel Bonifatius til misjonsarbeidet i Tyskland. Hun ble kanskje saligkåret på en første mai.

I mange land har man skikken med en blomsterpyntet maistang som folk danser rundt. Siden 1887 er første mai en internasjonal dag for arbeidernes rettigheter og solidaritet. Også Den norske kirke har dagen i sin kirkeårskalender. I den katolske kirken er 1. mai en av minnedagene for tømmermannen Josef, stefaren til Jesus.

Det må være i keltisk kristen ånd å feire første mai med et kristent perspektiv. Dagen kan bevisstgjøre oss om Guds Ånd i skaperverket: Den lar naturen våkne opp til livet igjen om våren. Den står bak alt edelt og godt arbeid som menneskene gjør, og bak all positiv livsutfoldelse til glede for hverandre. Vi skal bruke gaver og begavelser til Guds ære og til beste for hverandre. Vi skal takke for all godhet og glede, og tale de svakes og undertryktes sak i ord og handling. Da lovpriser vi Skaperen med det vi gjør.

Bønn: Gud signe årets grøde i alle verdens land!

Gud gi oss daglig føde fra jord og hav og strand,
og hjelp oss du å dele med andre det vi har,
vårt liv, vår jord, det hele er ditt, vår Gud og Far!

(I. Kolmodin, oversatt av M.B. Landstad, i Norsk salmebok 763,4)

Bibelttekster: Sal 5 Jak 1,17-21 Luk 6,31-38

Du vår med ljose dagar, med lengting, liv og song,
du spår at Gud oss lagar ein betre vår eingong.

(Elias Blix i Norsk salmebok 765,11)

Andre merkedager:

2. mai: Lars Oftedal (27.12.1838 – 2.5.1900) var norsk prest og salmedikter, politiker, pressemann og kulturpersonlighet. Han var vekkelsespredikant og gjelder som en av grunnleggerne av den lavkirkelige vestlandske indremisjonen i Norge. Etter en sedelighetsskandale måtte han i 1891 søke avskjed som prest.